USTAV UNSKO-SANSKOG KANTONA ("Sl. glasnik Unsko-sanskog kantona", br. 1/2004 - prečišćen tekst i 11/2004 - Amandmani I-VIII)

USTAV UNSKO-SANSKOG KANTONA

("Sl. glasnik Unsko-sanskog kantona", br. 1/2004 - prečišćen tekst i 11/2004 - Amandmani I-VIII)

I - USPOSTAVLJANJE KANTONA

Član 1

Bošnjaci, Hrvati i Srbi kao konstitutivni narodi zajedno sa ostalima, i građani Unsko-sanskog kantona, ostvarujući svoja suverena prava, ovim Ustavom, u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, uspostavljaju i uređuju Unsko-sanski kanton.

Član 2

Unsko-sanski kanton je federalna jedinica Federacije Bosne Hercegovine.

Član 3

Ovim Ustavom, u skladu sa Ustavom Federacije, osiguravaju se institucije vlasti u Kantonu i zaštita prava i sloboda, utvrđenih tim Ustavom.

Član 4

Sastav svih organa u Kantonu mora odražavati i nacionalnu strukturu stanovništva Kantona, odnosno općine ako Ustavom nije drukčije utvrđeno.

Član 5

Službeno ime Kantona je Unsko-sanski kanton.

Član 6

Sjedište Kantona je u Bihaću.

Član 7

(1) Kanton ima grb, zastavu, pečat i druge simbole o kojima odluči Skupština Kantona.

(2) Za prihvatanje simbola potrebna je većina glasova poslanika u Skupštini Kantona.

(3) Simboli Kantona upotrebljavat će se, uz simbole Bosne i Hercegovine i Federacije, u skladu sa zakonom.

Član 8

Službeni jezici Kantona su bosanski jezik, hrvatski jezik i srpski jezik. Službena pisma su latinica i ćirilica.

Ostali jezici mogu se koristiti kao sredstvo komunikacije i nastave.

II - LJUDSKA PRAVA I OSNOVNE SLOBODE

Član 1

Kanton će poduzimati sve potrebne mjere zaštite ljudskih prava i sloboda utvrđenih u članovima 1. do 7., odjeljak A, poglavlja II i instrumentima Aneksa Ustava Federacije i ovim Ustavom.

Član 2

Kanton će posebno osigurati uvjete za slobodan povratak svih izbjeglica i raseljenih osoba u prebivališta na području Kantona iz kojih su izbjegli ili raseljeni.

Član 3

(1) Sve osobe imaju pravo u skladu sa zakonom Federacije i Kantona, na povraćaj sve svoje imovine oduzete u toku etničkog progona kao i na nadoknadu za svu imovinu koja im ne može biti vraćena.

(2) Sve pod prisilom date izjave i preuzete obaveze, posebno one koje se tiču odricanja od prava na zemlju i drugu imovinu, smatraju

se ništavnim.

Član 4

Svi sudovi, organi uprave, institucije koje obavljaju javna ovlaštenja i drugi organi vlasti u Kantonu primjenjivat će i poštovati prava i slobode predviđene u aktima navedenim u Aneksu Ustava Federacije.

Član 5

Svi ovlašteni organi vlasti u Kantonu će, u okviru saradnje koju ostvaruju ovlašteni organi Federacije, sarađivati s međunarodnim posmatračkim tjelima za ljudska prava osnovanim za Bosnu i Hercegovinu kao i nadzornim tjelima osnovanim instrumentima navedenim u Aneksu Ustava Federacije.

III - SARADNJA SA OMBUDSMENIMA

Član 1

Ljudska prava i slobode štite ombudsmeni u skladu s Ustavom Federacije i ovim Ustavom.

Ombudsmeni mogu ispitivati djelatnosti bilo koje institucije ili osobe u Kantonu, koje su negirale ljudsko dostojanstvo, prava i slobode, uključujući provođenje etničkog progona ili održavanje njegovih posljedica.

Član 2

(1) Organi vlasti u Kantonu dužni su omogućiti nesmetano ostvarivanje ovlaštenja ombudsmena koja su utvrđena Ustavom Federacije i ovim Ustavom, i u tom cilju će naročito:

a) davati na uvid sve službene dokumente, uključujući i tajne, te sudske i upravne spise;

b) osigurati saradnju svake osobe, uključujući svakog službenika, u davanju potrebnih informacija, dokumenata i spisa;

c) osigurati pristup i kontrolu svih mjesta gdje su osobe lišene slobode zatvorene ili gdje rade;

d) omogućiti prisustvovanje sudskim i upravnim postupcima kao i sastancima drugih organa.

(2) Ombudsmeni su nezavisni u obavljanju svojih ovlaštenja i nijedan organ vlasti niti bilo koja osoba u Kantonu ne mogu se miješati u ta ovlaštenja.

Član 3

Organi vlasti i institucije u Kantonu su obavezni razmotriti izvještaj ombudsmena i odgovoriti u roku koji on odredi.

IV - DJELOKRUG KANTONA

Član 1

Kanton ima sva ovlaštenja koja nisu Ustavom Federacije izričito povjerena federalnoj vlasti ili koja nisu Ustavom Federacije utvrđena kao zajednička ovlaštenja Federacije i Kantona.

Član 2

Kanton je ovlašten, ako ovim Ustavom nije drugačije određeno za:

a) uspostavljanje i nadziranje policijskih snaga, koje će imati jedinstvene federalne uniforme s kantonalnim oznakama;

b) utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguranje obrazovanja;

c) utvrđivanje i provođenje kulturne politike;

d) utvđivanje stambene politike, uključujući donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje stambenih objekata;

e) utvrđivanje politike koja se tiče reguliranja i osiguranja javnih službi;

f) donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, uključujući zoniranje;

g) donošenje propisa o unapređivanju lokalnog poslovanja i dobrotvornih aktivnosti;

h) donošenje propisa o lokalnim postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti;

i) utvrđivanje politike u vezi s osiguranjem radija i televizije uključujući donošenje propisa o osiguranju njihova rada i izgradnje;

j) provođenje socijalne politike i uspostava službi socijalne zaštite;

k) stvaranje i primjenu politike kantonalnog turizma, razvoj turističkih resursa;

l) finansiranje djelatnosti kantonalne vlasti ili njenih agencija oporezivanjem, zaduživanjem ili drugim sredstvima;

m) obavljanje i drugih ovlaštenja utvrđenih ustavom i zakonom Federacije i Kantona.

Član 3

Kanton i federalna vlast, u skladu sa Ustavom

Federacije, ovlašteni su za:

(a) jamčenje i provođenje ljudskih prava;

(b) zdravstvo;

(c) politika zaštite čovjekove okoline;

(d) komunikacijsku i transportnu infrastrukturu, u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine;

(e) socijalnu politiku;

(f) provođenje zakona i drugih propisa o državljanstvu i putnim ispravama državljana Bosne i Hercegovine sa teritorije Federacije, i o boravku i kretanju stranaca;

(g) turizam;

(h) korištenje prirodnih bogatstava.

Član 4

(1) U skladu sa potrebama, ovlaštenja iz prethodnog člana mogu biti ostvarivana zajednički ili odvojeno, ili od strane Kantona koordinirano od federalne vlasti.

(2) O načinu ostvarivanja ovih ovlašćenja Kanton i federalna vlast dogovaraju se na trajnoj osnovi.

(3) U obavljanju ovih ovlaštenja, u skladu s Ustavom Federacije i ovim Ustavom, Kanton će se obraćati međukantonalnom savjetu za koordinaciju rješavanja međukantonalnih pitanja i za dosljedno rješavanje pitanje koja se tiču interesa van njihovih kantonalnih granica te provoditi odluke, sudjelovati u odlučivanju i kad je

potrebno, predlagati odluke u zakonodavnim tijelima. Kanton će utvđivati politiku i provoditi zakone koji se tiču svakog od ovih ovlaštenja.

Član 5

U izvršavanju svojih nadležnosti utvrđenih Ustavom Federacije i ovim Ustavom, Kanton će voditi računa o nacionalnoj strukturi u svakoj općini i osiguravati da konstitutivni narodi i pripadnici grupe ostalih budu proporcionalno zastupljeni u ministarstvima kantona.

Takva proporcionalna zastupljenost u skladn je sa popisom stanovništva iz 1991. godine, do potpune provedbe Aneksa 7.

Član 6

(1) Kanton zakonom delegira svoja ovlaštenja na federalnu vlast ili na općine na svom teritoriju, u skladu s Ustavom Federacije i ovim Ustavom.

(2) Zakon o delegiranju ovlaštenja Kantona na federalnu vlast donosi Skupština Kantona dvotrećinskom većinom glasova poslanika u Skupštini.

Član 7

(1) Prilikom donošenja propisa koji se odnose na lokalnu samoupravu Kanton će na prikladan način konsultirati općinske vlasti.

(2) Kantonalne vlasti će osigurati izvore fmansiranja općinama za delegirano ovlaštenje.

(3) Kantonalna vlast obavlja upravni nadzor nad radom općinske vlasti u obavljanju prenesenih ovlaštenja.

Član 8

Kanton može, u skladu s Ustavom Federacije i ovim Ustavom, zaključivati sporazume s državama i međunarodnim organizacijama.

Član 9

(1) Kanton može, zajedno sa drugim kantonima osnovati Savjet kantona radi koordiniranja politike i aktivnosti u vezi s pitanjima od

zajedničkog interesa za njihove zajednice i radi obavještavanja svojih predstavnika u Domu naroda.

(2) Savjet može osnovati koordinacijska tijela, kao što su komisije i radne grupe, radi razmjene informacija i usklađivanja aktivnosti kantona u obavljanju njihovih ovlaštenja, ali ne mogu obuhvaćati vojne ili političke dogovore.

V - STRUKTURA KANTONAUNE VLASTI

A. ZAKONODAVNA VLAST KANTONA

1. Opće odredbe

Član 1

Zakonodavno tijelo Kantona je Skupština Kantona, koja se sastoji od jednog doma.

Član 2

(1) Skupština Kantona se sastoji od 30 poslanika. Nacionalna struktura poslanika Skupštine održava nacionalnu strukturu stanovništva Kantona.

Član 3

Poslanici u Skupštini Kantona imaju četverogodišnji mandat.

Član 4

(1) Poslanike u Skupštini Kantona biraju birači na demokratskim i neposrednim izborima, tajnim glasanjem, na cijelom teritoriju Kantona. Svaki birač ima pravo glasati za bilo koju od registriranih stranki.

(2) Prije svakih izbora svaka registrirana stranka objavljuje izbornu listu kandidata. Poslanici će biti birani s vrha liste stranke prema broju dobivenih glasova; zamjene za poslanike obavljaju se od osoba koje slijede na ostatku liste.

(3) Svaki birač može biti biran za poslanika u Skupštini Kantona.

Član 5

Skupština Kantona prvi put bit će sazvana najkasnije deset dana nakon objavljivanja rezultata izbora.

Član 6

Skupština Kantona ima predsjedavajućeg i zamjenike presjedavajućeg.

Član 7

(1) U Skupštini Kantona formiraju se klubovi delegata konstitutivnih naroda, uz uslov da postoji najmanje jedan delegat tog konstitutivnog naroda.

(2) Svaki klub delegata predlaže jednog kandidata iz reda svojih članova za izbor na mjesto predsjedavajućeg ili zamjenika predsjedavajućeg koje potvrđuje Skupština kantona.

(3) Skupština Kantona potvrđuje kandidate u skladu sa svojim poslovnikom.

(4) Ako jedan konstitutivni narod nije zastupljen u Skupštini Kantona, jedno od mjesta zamjenika predsjedavajućeg ostaje upražnjeno.

(5) Tri kandidata koja potvdi Skupština odlučuju između sebe ko će biti predsjedavajući.

Član 8

Skupština Kantona zasjeda javno, osim u izuzetnim okolnostima predviđenim njenim poslovnikom i objavljuje izvještaje o zasjedanjima i odlukama.

Član 9

Poslanici u Skupštini Kantona ne podliježu krivično - pravnoj, ni građansko - pravnoj odgovornosti za radnje koje čine u okviru svojih dužnosti u Skupštini Kantona.

Član 10

Kantonalni zakoni stupaju na snagu kao što je u njima utvrđeno, ali ne prije nego što budu objavljeni u službenom glasilu Kantona.

2. Djelokrug Skupštine Kantona

Član 11

Skupština Kantona:

a) priprema, donosi, proglašava Ustav Kantona, amandmane na Ustav Kantona i ustavni zakon Kantona;

b) donosi zakone Kantona;

c) potvrđuje imenovanje Vlade Kantona i popunu svakog slobodnog mjesta u Vladi;

d) razmatra izvještaje ombudsmena;

e) usvaja budžet Kantona i donosi zakone o oporezivanju i na drugi način osigurava potrebno fmansiranje;

f) bira delegate u Dom naroda Parlamenta Federacije u skladu sa Ustavom i zakonom Federacije i ovim Ustavom;

g) odlučuje o delegiranju ovlaštenja Kantona na federalne i općinske vlasti;

h) odlučuje o osnivanju savjeta Kantona zajedno sa dmgim kantonima;

i) odobrava zaključivanje međunarodnih sporazuma s državama i međunarodnim organizacijama u skladu s Ustavom Federacije i ovim Ustavom;

j) utvrđuje politiku i donosi propise koji se tiču koordinacije rješavanja međukantonalnih pitanja;

k) provodi istrage i u tu svrhu može zahtjevati svjedočenja, dokaze i dokumenta, ne ulazeći u ovlaštenje sudske vlasti;

l) donosi poslovnik Skupštine;

m) donosi i druge propise u obavljanju kantonalnih ovlaštenja;

n) obavlja i druga ovlaštenja koja su joj povjerena ustavom i zakonom Federacije i Kantona i poslovnikom Skupštine Kantona;

---

pogledati Amandman I

3. Odlučivanje u Skupštini Kantona

Član 12

Skupština Kantona može početi sa radom i punovažno odlučivati ako je sjednici prisutna većina od ukupnog broja poslanika u Skupštini Kantona, ako Ustavom Federacije, ovim Ustavom ili poslovnikom Skupštine Kantona nije drugačije utvrđeno.

Član 13

Odluke u Skupštini donose se većinom glasova od ukupnog broja poslanika u Skupštini, osim ako Ustavom Federacije, ovim Ustavom ili Poslovnikom Skupštine Kantona nije drugačije utvrđeno.

4. Mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa

Član 14

Lista vitalnih nacionalnih interesa koji se štite u Kantonu identična je listi sadržanoj u članu IV.5. 17a. Ustava Fedracije i definisana je na sljedeći način:

- ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti,

- identitet jednog konstitutivnog naroda,

- ustavni amandmani,

- jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka,

- obrazovanje, vjeroispovjest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno naslijeđe,

- teritorijalna organizacija,

- sistem javnog informisanja i druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa, ukoliko tako smatra 2/3 jednog od klubova delegata konstitutivnih naroda u Skupštini Kantona.

Član 15

(1) Ako više od jednog predsjedavajućeg ili zamjenika predsjedavajućeg Skupštine Kantona tvrde da neki zakon spada u listu vitalnih nacionalnih interesa utvrđenih u članu 14. ovog Ustava, za usvajanje takvog zakona potrebna je većina glasova unutar svakog od klubova konstitutivnih naroda zastupljenih u Skupštini.

(2) Predsjedavajući i zamjenici predsjedavajućeg Skupštine dužni su da u roku od sedam dana odluče da li neki od zakona, propisa ili akata spada u listu iz člana 14. ovog Ustava.

(3) Ako samo jedan predsjedavajući ili zamjenik predsjedavajućeg tvrdi da zakon, propis ili akt spada pod listu vitalnih nacionalnih interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba jednog od konstitutivnih naroda zastupljenih u Skupštini Kantona može proglasiti da je riječ o pitanju sa liste vitalnih nacionalnih interesa.

Član 16

(1) U slučaju da dvotrećinska većina jednog od klubova konstitutivnih naroda u Skupštini Kantona odluči da se neki zakon, propis ili akt odnosi na vitalni nacionalni interes, za usvajanje takvog zakona, propisa ili akta potrebna je većina glasova unutar svakog kluba konstitutivnih naroda zastupljenih u Skupštini Kantona.

(2) Ako se većina iz stava 1. ovog člana ne može postići, pitanje se prosljeđuje Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine koji donosi konačnu odluku o tome da li se dati zakon, propis ili akt odnosi na vitalni interes konstitutivnog naroda.

(3) Ustavni sud Federacije u slučaju iz ovog člana postupa na način predviđen u članu IV.6. 18a Ustava Federacije.

(4) Ako Sud odluči da se radi o vitalnom nacionalnom interesu, zakon, propis ili akt se smatra neusvojenim, te se vraća predlagaču koji treba pokrenuti novu proceduru. U novoj proceduri predlagač ne može podnijeti isti tekst zakona, propisa ili akta.

(5) U slučaju da Ustavni sud odluči da se radi o vitalnom interesu, zakon, propis ili akt se smatra usvojenim, odnosno usvaja prostom većinom.

B. IZVRŠNA VLAST KANTONA

1. Vlada Kantona

Član 1

(1) Vladu Kantona čine premijer Kantona i ministri.

(2) Konstitutivni narodi i pripadnici ostalih biće proporcionalno zastupljeni u Vladi. Takva zastupljenost će odražavati popis

stanovništva iz 1991. godine do potpune provedbe Aneksa 7 u skladu sa članom IX. 11 a. Ustava Federacije.

Član 2

(1) Kandidata za mjesto premijera Kantona imenuje predsjedavajući Skupštine u konsultaciji sa zamjenicima predsjedavajućeg.

(2) Kandidat za mjesto premijera Kantona predlaže ministre.

(3) Vladu Kantona potvrđuje Skupština većinom glasova poslanika.

(4) Vlada preuzima dužnost nakon potvrđivanja od strane Skupštine Kantona.

(5) Svako upražnjeno mjesto popunjava se istim postupkom.

Član 3

(1) Premijer Kantona odgovoran je Skupštini Kantona, a ministri premijeru i Skupštini.

(2) Svaki ministar odgovoran je za rad svog ministarstva.

(3) Vlada podnosi ostavku ako joj Skupština Kantona izglasa nepovjerenje.

Član 4

(1) Organizacija Vlade Kantona utvrđuje se zakonom Kantona u skladu sa ovim Ustavom.

(2) Zakonom Kantona u skladu sa načelima organizacije uprave koju utvrđuje Parlament Federacije, utvrdit će se organizacija kantonalne uprave.

Član 5

Vlada Kantona ovlaštena je da:

a) provodi kantonalnu politiku, predlaže i izvršava zakone Kantona i druge propise;

b) izvršava odluke svakog suda Kantona ili federalnog suda i obavlja svaku drugu ovlaštenost povjerenu Kantonu od federalne vlasti;

c) priprema i predlaže budžet Kantona;

d) osigurava suradnju Vlade Kantona i ombudsmena;

e) nadzire kantonalnu policiju i osigurava da nacionalna struktura policije odražava nacionalnu strukturu stanovništva Kantona tako da nacionalna struktura policije svake općine mora odražavati nacionalnu strukturu stanovništva te općine;

f) obavlja druga ovlaštenja utvrđena Ustavom i zakonom Federacije i Kantona.

Sve odluke Vlade donose se prostom većinom prisutnih koji glasaju.

Član 6

(1) Vlada Kantona je ovlaštena, u slučajevima utvrđenim propisima Federacije, ili slučajevima vanrednih stanja u Kantonu (epidemija, poplava, požar, zemljotres, i si.) donositi uredbe sa zakonskom snagom kad Skupština Kantona nije u mogućnosti to učiniti.

(2) Svaka uredba imat će snagu zakona i ne može derogirati prava i slobode utvrđene ovim Ustavom.

(3) Svaka uredba prestat će važiti najkasnije s istekom tridesetog dana od njenog objavljivanja, a prije tog roka ako je ukine Skupština Kantona, ili s istekom desetog dana od njenog objavljivanja ako je Skupština u zasjedanju kada je uredba objavljena.

(4) Po isteku roka važenja uredba se ne može produžavati, ponovo donositi niti djelomično mijenjati bez odluke Skupštine Kantona i njene suglasnosti.

Premijer Kantona odgovoran je za:

Član 7

a) provođenje politike i izvršavanje kantonalnih propisa, uključujući osiguranje izvršavanja odluka kantonalnih sudova;

b) predlaganje i davanje preporuka iz oblasti kantonalnog zakonodavstva;

c) pripremanje budžetskih prijedloga Skupštini Kantona;

d) druga pitanja utvrđena ovim Ustavom i zakonom Kantona;

Svaki ministar odgovoran je za:

Član 8

a) provođenje kantonalne politike i izvršavanje kantonalnih propisa iz okvira ovlaštenja svog ministarstva ili izvršavanje zadataka koje mu odredi premijer Kantona;

b) predlaganje i davanje preporuka u vezi s propisima iz okvira ovlaštenja svog ministarstva ili prema zadatku koje mu odredi premijer Kantona;

c) rukovođenje, koordiniranje i nadziranje aktivnosti svoga ministarstva;

d) izdavanje uputa, instrukcija, naredbi i donošenje propisa u cilju omogućavanja izvršavanja zakona iz ovlaštenja svog ministarstva i onih koje mu povjeri premijer Kantona u skladu s ovim Ustavom i zakonom Kantona;

e) pripremanje, obavještavanje i analiziranje budžetskih prijedloga iz ovlaštenja svog ministarstva ili obavljanje drugih zadataka na zahtjev premijera Kantona;

f) odgovaranje na pitanje poslanika u Skupštini Kantona iz ovlaštenja svog ministarstva i izvršavanje svakog drugog zadatka koji mu povjeri premijer Kantona;

g) pomaganje premijeru Kantona u vođenju politike i izvršavanja zakona Kantona.

C - SUDSKA VLAST KANTONA

1. Opće odredbe o sudovima u Kantonu

Član 1

Sudska vlast u Kantonu je samostalna i nezavisna od izvršne vlasti i zakodavne vlasti Kantona.

Član 2

Sudovi u Kantonu osiguravaju jednak položaj svim stranama u sudskim postupcima.

Član 3

Svi sudski postupci javni su, ako za izuzetne situacije zakonom nije drugačije određeno. Sve presude javno se objavljuju.

Član 4

Sudsku funkciju u Kantonu obavljaju sudovi Kantona i općinski sudovi.

Član 5

Nacionalna struktura sudova Kantona u cjelini, mora odražavati nacionalnu strukturu stanovništva Kantona, a općinskih nacionalnu strukturu stanovništva dotične općine.

Član 6

(1) Skupština Kantona može, u skladu sa zakonom Federacije propisati dopunska pravila o organizaciji i upravljanju sudovima u Kantonu.

(2) U skladu s pravilima iz stava (1) ovog člana svaki sud utvrđuje svoju unutrašnju organizaciju i u vezi s tim donosi dopunska pravila.

Član 7

(*brisano*)

---

pogledati Amandman II

Član 8

(1) Sudac suda u Kantonu ne može biti krivično gonjen ni odgovoran u građanskom postupku za bilo koju radnju učinjenu u obavljanju sudačke funkcije.

(2) Sudac suda u Kantonu ne može biti pritvoren ni lišen slobode bez predhodnog odobrenja predsjednika najvišeg suda Kantona.

(3) Predsjednik najvišeg suda Kantona ne može biti pritvoren ni lišen slobode bez predhodnog odobrenja sjednice tog suda.

2. Sudovi Kantona

Član 9

Najviši sud Kantona je Kantonalni sud Unsko-sanskog kantona.

Član 10

Drugi sudovi Kantona mogu se osnivati zakonom.

---

pogledati Amandman III

Član 11

Kantonalni sud ima žalbenu nadležnost u odnosu na općinske sudove u Kantonu i prvostepenu nadležnost u stvarima koje ne spadaju u nadležnost tih sudova, te druge nadležnosti utvrđene zakonom.

Član 12

(1) Odluke Kantonalnog suda donesene o žalbama na odluke općinskih sudova su konačne i obavezujuće, osim ako se radi o pitanjima koja se tiču Ustava, zakona i drugih propisa Federacije.

(2) Presude kao i rješenja Kantonalnog suda koja se odnose na žalbe podnijete u smislu stava (1) ovog člana posebno su obavezujuće za strane u postupku kao i za sud na čije je odluke žalba izjavljena.

Član 13

Suce Kantonalnog suda, uključujući i predsjednika suda odabire, imenuje, provodi disciplinski postupak i smjenjuje Visoko sudsko i tužilačko vijeće Federacije.

Član 14

(1) Suci Kantonalnog suda imenuju se doživotno, osim ako ne podnesu ostavku, ako se ne penzionišu, ili ne budu s razlogom smjenjeni od strane Visokog sudskog i tužilačkog vijeća u skladu sa zakonom Federacije.

(2) Na vršenje starosne dobi propisane za obavezan odlazak u penziju za suce kantonalnog suda utvrđuje se zakonom Federacije.

(3) Uslovi obavljanja funkcije, uključujući i imunitet za suce kantonalnog suda utvrđuju se zakonom Federacije.

(4) Plaće i druge naknade sudijama ne mogu biti umanjene za vrijeme vršenja sudačke funkcije, osim kao posljedica disciplinskog postupka u skladu sa zakonom.

(5) U Kantonalnom sudu bit će proporcionalno zastupljeni konstitutivni narodi i pripadnici ostalih. Takva zastupljenost odražava popis stanovništva iz 1991. godine do potpune provedbe Aneksa 7. u skladu sa članom IX 11a. Ustava Federacije.

VI - OPĆINSKE VLASTI

1. Opće odredbe

Član 1

U obavljanju svojih ovlaštenja svaka općina:

a) poduzima sve potrebne mjere u cilju osiguranja zaštite prava i sloboda utvrđenim u članovima od 1. do 7., odjeljak A, poglavlja II. Ustava Federacije i u instumentima navedenim u Aneksu;

b) vodi računa o nacionalnoj strukturi stanovništva u općini.

Član 2

(1) U općini se ostvaruje lokalna samouprava.

(2) Lokalna samouprava ostvaruje se u općinama obavljanjem ovlaštenja utvrđenim zakonom Kantona, u skladu s ovim Ustavom i prema principima lokalne samouprave utvđene federalnim zakonodavstvom.

Član 3

Konstitutivni narodi i pripadanici ostalih bit će proporcionalno zastupljeni u općinskim organima vlasti.

Takva zastupljenost će odražavati popis stanovništva iz 1991. godine, do potpune provedbe Aneksa 7. u skladu sa članom IX. 11a. Ustava Federacije.

Član 4

(1) Općina ima statut.

(2) Statut općine i drugi propisi općine moraju biti u skladu s Ustavom Federacije i Kantona.

Član 5

(1) Mandat članova općinskog vijeća je četiri godine, a mandat prvih članova općinskog vijeća traje jednu godinu.

(2) Općinske vijećnike biraju, demokratskim putem, birači na neposrednim i tajnim izborima na cijelom području općine na način utvrđen zakonom.

(3) Svaki birač ima pravo glasati za bilo koju registriranu stranku.

(4) Svaka stranka će dobiti broj vijećničkih mjesta srazmjemo procentu osvojenih od ukupnog broja važećih glasova.

(5) Svaki birač, u skladu sa zakonom, može biti biran za općinskog vijećnika.

(6) Broj vijećnika u Općinskom vijeću utvrđuje se Statutom općine u skladu sa Zakonom.

---

pogledati Amandman IV

2. Općinsko vijeće

Član 6

a) priprema i dvotrećinskom većinom glasova donosi statut općine;

b) usvaja općinski budžet i donosi propise o oporezivanju i na druge načine osigurava potrebno finansiranje koje nisu osigurali kantonalna ili federalna vlast;

c) donosi poslovnik o svome radu;

d) donosi i druge propise u izvršenju općinskih ovlaštenja.

---

pogledati Amandman V

Član 7

(1) Općinsko vijeće ima predsjedavajućeg.

(2) Predsjedavajući općinskog vijeća bira se na način i po postupku utvrđenom statutom općine.

Član 8

Općinsko vijeće zasjeda javno, osim u izuzetnim slučajevima predviđenim poslovnikom, i vodi zapisnike o donesenim odlukama.

Član 9

(1) Krivični postupak ili građanska parnica ne mogu biti pokrenuti protiv člana općinskog vijeća niti član općinskog vijeća može biti zadržan u pritvoru ili kažnjen na bilo koji drugi način zbog izraženog mišljenja i datog glasa u općinskom vijeću.

(2) Članovi općinskog vijeća ne podliježu krivično pravnoj ni građansko pravnoj odgovornosti za radnje koje čine u okviru svojih

dužnosti u općinskom vijeću.

Član 10

Općinski propisi stupaju na snagu kao što je u njima propisano, ali ne prije nego što budu objavljeni u službenom glasilu općine.

3. Općinski načelnik

Član 11

(1) Svaka općina ima načelnika.

(2) Općinski načelnik predstavlja općinu.

(3) Mandat općinskog načelnika je četiri godine.

---

pogledati Amandman VI

Član 12

(1) Općinskog načelnika biraju, demokratskim putem, birači na neposrednim i tajnim izborima na cijelom području općine na način utvrđen zakonom.

(2) Svaki birač, u skladu sa zakonom, može biti biran za općinskog načelnika.

(3) Općinski načelnik i predsjedavajući općinskog vijeća u općinama ili općinskim vijećima višenacionalnog sastava ne mogu biti iz reda istog konstitutivnog naroda odnosno iz reda ostalih, izuzev u onim općinama u kojima jedan konstitutivni narod čini više od 80% stanovnika, prema posljednjem popisu stanovništva u Bosni i Hercegovini.

---

pogledati Amandman VII

Član 13

Općinski načelnik ovlašten je za:

a) provođenje općinske politike, izvršavanje općinskih propisa i delegiranih ovlaštenja na općinu;

b) osiguranje suradnje općinskih službenika s ombudsmenima;

c) podnošenje izvještaja općinskom vijeću i javnosti o provođenju općinske politike i o svojim aktivnostima;

d) staranje o organizaciji općinske uprave;

e) rukovođenje radom općinskih službi i općinskih službenika;

j) imenovanje i smjenjivanje općinskih službenika;

g) pripremanje prijedloga koje razmatra općinsko vijeće

h) druga ovlaštenja utvrđena zakonom i statutom općine.

4. Općinski sudovi

Član 14

(1) Općinski sudovi se osnivaju zakonom.

(2) Općinski sud se osniva za područje općine.

(3) Za dvije ili više općina može se osnovati jedan općinski sud.

(4) Finansiranje općinskih sudova obavlja se iz budžeta Kantona.

---

pogledati Amandman VIII

Član 15

Općinski sudovi imaju izvornu ovlaštenost za sve građanske i krivične stvari, osim ako Ustavom i zakonom Federacije, ovim Ustavom i zakonom Kantona dio izvorne ovlaštenosti nije prenesena na neki drugi sud.

Član 16

(1) Suce općinskih sudova, uključujući i predsjednike sudova odabire, imenuje, provodi disciplinski postupak i smjenjuje Visoko sudsko i tužilačko vijeće Federacije u skladu sa zakonom.

(2) U općinskim sudovima biće proporcionalno zastupljeni konstitutivni narodi i pripadnici ostalih. Takva zastupljenost odražava popis stanovništva iz 1991. godine do potpune provedbe Aneksa 7. u skladu sa članom IX 11a. Ustava Federacije.

Član 17

(1) Suci općinskih sudova imenuju se doživotno, osim ako ne podnesu ostavku, ako se ne penzionišu, ili ne budu smjenjeni od strane Visokog sudskog i tužilačkog vijeća u skladu sa zakonom.

(2) Na vršenje starosne dobi propisane za obavezan odlazak u penziju za suce općinskih sudova utvrđuje se zakonom.

(3) Uslovi obavljanja funkcije, uključujući imunitet, utvrđuju se zakonom Federacije.

(4) Plaće i druge naknade sudiji ne mogu biti umanjene za vrijeme vršenja sudijske funkcije, osim kao posljedica disciplinskog postupka u skladu sa zakonom.

VII - ZAKLJUČIVANJE MEĐUNARODNIH SPORAZUMA

Član 1

(1) Kanton zaključuje međunarodne sporazume u okviru svog djelokruga u skladu s Ustavom Federacije i ovim Ustavom.

(2) Sporazumi iz stava (1) ovog člana stupaju na snagu u Kantonu samo kad ih odobri Skupština Kantona, osim ako zakonom ili međunarodnim pravom nije drugačije određeno.

(3) U slučaju bilo koje nesuglasnosti između međunarodnih sporazuma i zakona Federacije ili Kantona, primjenjivat će se međunarodno pravo koje je sastavni dio zakonodavstva Federacije.

Član 2

Premijer kantona će po odluci Skupštine Kantona otkazati međunarodne sporazume ako to dopušta međunarodno pravo, a dužan je tako postupiti kad to zahtjeva ovlašteni organ Federacije.

VIII - AMANDMANI NA USTAV

Član 1

(1) Amandmane na Ustav Kantona može predlagati premijer Kantona, Vlada Kantona i većina poslanika u Skupštini Kantona.

(2) Predloženi amandman usvaja se na način i po postupku predviđenom za usvajanje Ustava Kantona.

Član 2

Nijednim amandmanom na Ustav Kantona ne mogu se ukinuti niti umanjiti ni jedno od prava i sloboda utvrđenih u članovima od 1. do 5., poglavlja II ovog Ustava niti promijeniti ovaj član Ustava.

IX - USTAVNOST I ZAKONITOST

Član 1

Ovaj Ustav mora biti u skladu s Ustavom Federacije

Član 2

Zakoni, drugi propisi i opći akti u Kantonu moraju biti u skladu s ovim Ustavom, odnosno Ustavom i zakonom Federacije.

Član 3

Pojedinačni akti i radnje organa vlasti u Kantonu, kao i pojedinačni akti institucija koje obavljaju javna ovlaštenja, moraju se zasnivati na zakonu ili na drugom propisu donesenom na osnovi zakona.

X - DONOŠENJE I STUPANJE NA SNAGU USTAVA I PRIJELAZNA RJEŠENJA

Član 1

(1) Ustav Kantona donijet će i proglasiti Skupština Kantona u prijelaznom periodu, koja se sastoji od pet odbornika iz svake skupštine općine izabranih u skladu s članom 3. (4), poglavlja IX. Ustava Federacije.

(2) Donošenje Ustava Kantona zahtijeva dvotrećinsku većinu poslanika u Skupštini Kantona u prijelaznom periodu.

(3) Način rada Skupštine Kantona u prijelaznom periodu za donošenje Ustava Kantona bliže se uređuje Poslovnikom Skupštine Kantona u prijelaznom periodu za donošenje Ustava Kantona.

Član 2

Do prvog saziva Skupštine Kantona funkciju i ovlaštenja Skupštine Kantona, utvrđene u poglavlju V, odjeljak A, ovog Ustava, obavlja Skupština Kantona u prijelaznom periodu.

Član 3

(1) Po stupanju na snagu ovog Ustava Skupština Kantona u prijelaznom periodu bira Predsjednika Kantona u prijelaznom periodu.

(2) Predsjednik Kantona u prijelaznom periodu odmah nakon toga imenuje Vladu Kantona u prijelaznom periodu i predlaže Skupštini suce Kantonalnog suda u prijelaznom periodu primjenjujući odredbe

člana 9, odjeljaka B, poglavlja V. I člana 13, odjeljka C. Poglavlja V ovog Ustava.

Član 4

Skupština Kantona, u prijelaznom periodu, u roku od deset dana od dana stupanja na snagu ovog Ustava, izabrat će sve druge organe u prijelaznom periodu u skladu sa ovim Ustavom i Ustavom Federacije.

Član 5

Predsjednik Kantona, članovi Vlade Kantona i drugi funkcioneri Kantona u prijelaznom periodu obavljaju dužnosti odgovarajućih stalnih funkcionera u skladu sa ovim Ustavom, dok ne budu zamjenjeni stalnim funkcionerima izabranim ili imenovanim u skladu s ovim Ustavom.

Član 6

(1) Odbornici u svakoj skupštini općine izabrani 1990. godine, kojim mandat još važi, biraju općinske organe u prijelaznom periodu u skladu sa Ustavom Federacije i ovim Ustavom.

(2) Općinski organi iz stava (1) ovog člana obavljaju dužnosti odgovarajućih stalnih općinskih organa utvrđenih ovim Ustavom do izbora općinskih organa u skladu sa Ustavom i zakonom Federacije.

(3) U općini koja je u cjelosti pod privremenom okupacijom agresora osniva se samo općinsko vijeće i bira općinski načelnik, u pravilu, s privremenim sjedištem na području Kantona.

(4) U slučaju iz predhodnog stava, općinsko vijeće i općinski načelnik obavljaju posebna ovlaštenja koja su vezana za stvaranje uvjeta i organiziranje rada općine na svom teritoriju i ostvaruju saradnju o ovlaštenim organima Federacije, Kantona i općine oko zbrinjavanja prognanih građana i stvaranje uvjeta za njihov povratak u prebivališta iz kojih su izbjegli ili raseljeni.

Član 7

(1) Prvi izbori za Skupštinu Kantona i općinska vijeća održat će se u skladu sa Aneksom III Općeg okvirnog sporazuma, a kasniji izbori

održat će se po izbornim zakonima koje donese Parlament Federacije.

(2) Skupština Kantona na sjednici prvog saziva će izabrati predsjednika Kantona.

(3) U roku od dvije sedmice nakon izbora, predsjednik Kantona će imenovati vladu Kantona i predložiti Skupštini suce Kantonalnog suda.

(4) O prijedlozima iz predhodnog stava Skupština Kantona će po hitnom postupku odlučiti u skladu s ovim Ustavom.

Član 8

Ni jedna osoba osuđena ili optužena od strane

Međunarodnog suda za bivšu Jugoslaviju ne može biti kandidirana, izabrana ili imenovana na bilo koju izbornu ili neku drugu javnu funkciju u kantonu.

Član 9

Svi zakoni koje donese Skupština Kantona u prijelaznom periodu i općinski propisi koje donese općinsko vijeće u prijelaznom periodu ostaju na snazi pet mjeseci nakon što se Skupština Kantona, odnosno općinsko vijeće prvi put sastane, osim ako ih ti organi ne potvrde.

Član 10

Sve osobe na državnoj funkciji u Kantonu na dan stupanja na snagu ovog Ustava ostat će na toj funkciji dok ne budu razrješeni u skladu s odgovarajućim zakonom ili dok se ta funkcija ne ukine.

Član 11

Objavljeni rezultati popisa stanovništva iz 1991. godine koristit će se u proračunima koje zahtijevaju ustav i zakon Federacije i Kantona.

Član 12

Svi postupci u sudovima, organima i tijelima koji obavljaju javna ovlaštenja na teritoriji Kantona, na dan stapanja na snagu ovog Ustava nastavit će se ili će se prenijeti na druge sudove, organe ili tijela koji će biti osnovani prema ovom ustavu, a u skladu sa

zakonom Federacije i Kantona kojim su utvrđeni djelokrug tih sudova, organa i tijela.

Član 13

Sredstva, dokumentaciju, opremu i radnike organa koji prestaju funkcionirati preuzet će odgovarajući organi u Kantonu, u skladu sa ustavom i zakonom Federacije i Kantona.

Član 14

Ustav Unsko-sanskog kantona stupio je na snagu u ponoć 27. maja 1995. godine.

Komisija za Ustavna pitanja Skupštine Unsko-sanskog kantona, je prečišćeni tekst Ustava Unsko-sanskog kantona, utvrdila na osnovu Zaključka Skupštine Unsko - sanskog kantona, broj: 01-1 -103a/03 od 14.10. i 28.10.2003. godine.

Amandmani I-VIII
na Ustav Unsko-sanskog kantona

("Sl. glasnik Unsko-sanskog kantona", br. 11/2004)

AMANDMAN I

U Ustavu Unsko-sanskog kantona - prečišćeni tekst, u članu V A 2. 11. alineja d) briše se, a dosadašnje alineje e), f), g), h), i), j), k), l), m), n), i o) postaju alineje d), e), f), g), h), i), j), k), l), m) i n).

AMANDMAN II

Član V C 1.7. briše se.

AMANDMAN III

U članu V C 2. 10. na kraju teksta riječ "Kantona", briše se.

AMANDMAN IV

U članu VI 1.5. stav (2) mijenja se i glasi:

"(2) Općinske vijećnike biraju, demokratskim putem, birači na neposrednim i tajnim izborima na cijelom području općine na način utvrđen zakonom".

Stav (5) mijenja se i glasi:

"(5) Svaki birač, u skladu sa zakonom, može biti biran za općinskog vijećnika".

AMANDMAN V

U članu VI 2.6. alineja b) briše se, a dosadašnje alineje c), d) i e) postaju alineje b), c) i d).

AMANDMAN VI

U članu VI 3.11., iza stava (2) dodaje se stav (3) koji glasi:

"(3) Mandat općinskog načelnika je četiri godine".

AMANDMAN VII

Član VI 3.12. mijenja se i glasi:

"(1) Općinskog načelnika biraju, demokratskim putem, birači na neposrednim i tajnim izborima na cijelom području općine na način utvrđen zakonom.

(2) Svaki birač, u skladu sa zakonom, može biti biran za općinskog načelnika.

(3) Općinski načelnik i predsjedavajući općinskog vijeća u općinama ili općinskim vijećima višenacionalnog sastava ne mogu biti iz reda istog konstitutivnog naroda odnosno iz reda ostalih, izuzev u onim općinama u kojima jedan konstitutivni narod čini više od 80% stanovnika, prema posljednjem popisu stanovništva u Bosni i Hercegovini".

AMANDMAN VIII

U članu VI 4.14. stav (1) riječ "Kantona" briše se.